

۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰

MCII-conf.ir

آیا اجتناب مالیاتی شرکت‌ها باعث منفعت طلبی (ایجاد امپراتوری) مدیریتی می‌شود؟

فاطمه دلپسند زیدانلو^a

^a کارشناسی ارشد حسابداری، موسسه آموزش عالی حکیم نظامی - قوچان ایران

نویسنده مسئول: فاطمه دلپسند زیدانلو (تلفن و آدرس الکترونیک)

چکیده: هدف این تحقیق بررسی این است که آیا اجتناب مالیاتی سبب ساخت امپراتوری مدیریتی می‌شود یا خیر؟ داده‌های پژوهش از تعداد ۱۴۳ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بین سال‌های ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۰ بدست آمده است. در این پژوهش از طریق ۱ فرضیه، رابطه اجتناب مالیاتی و ساخت امپراتوری مدیریتی شرکت‌های پذیرفته شده بورس اوراق بهادار تهران بررسی گردید. نتایج آزمون فرضیه‌های پژوهش حاکی از این است که بین اجتناب مالیاتی و ساخت امپراتوری مدیریتی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

کلمات کلیدی: اجتناب مالیاتی و ساخت امپراتوری مدیریتی.

۱. مقدمه

از نگاه دولت و جامعه، مالیات نوعی پرداخت هزینه زندگی اجتماعی است ولی از نگاه شرکت‌ها مالیات هزینه ای است که نباید پرداخت کنند، زیرا بها پرداخت مالیات نقدینگی بیشتری از شرکت خارج می‌شود و سود و وجوه نقد باقی مانده برای سهامداران که ذینفعان اصلی شرکت هستند کاهش می‌یابد (دبلی و شکرالهی، ۱۳۹۴).

به همین خاطر به طور طبیعی این انگیزه وجود دارد که شرکت‌ها و به طبع آن سهامداران شان در تلاش باشند مالیات کمتری را پرداخت نمایند و از آنجایی که بطور عمده قوانین محدودکننده ای در زمینه فرار مالیاتی وجود ندارد (خانی، ایمانی و مری، ۱۳۹۳). به نظر می‌رسد بسیاری از شرکت‌ها درگیر این امر باشند و با توجه به این که رفتارهای فرار مالیات در دهه‌های گذشته افزایش پیدا کرده است. به همین دلیل شناسایی و بررسی عوامل تاثیرگذار بر سطح فرار مالیات شرکت‌ها اصلی و مهم شرکت هاست. تا حدی که شرکت‌ها به وسیله آن جریان نقدی خروجی شرکت که ناشی از هزینه مالیات می‌باشد را کاهش می‌دهند (برزگر و خلیلی، ۱۳۹۷).

مالیات یکی از منابع مهم بودجه ای دولت‌ها میباشد و تامین هزینه های دولت از محل مالیات منجر به پویایی و رشد اقتصادی می‌شود. از طرفی هزینه تحمیلی ناشی از مالیات خوشایند سرمایه گذاران و مالکان نمی‌باشد، چون باعث کاهش بازده و انتقال منابع از مالکان به سوی دولت می‌شود. لذا واحدهای تجاری برای جلوگیری از کاهش رغبت سرمایه گذاران برای سرمایه گذاری، به اجرای برنامه‌های اجتناب مالیاتی با هدف تعدیل هزینه های ناشی از مالیات و افزایش ثروت سهامداران روی می‌آورند. اما چون برنامه‌های اجتناب مالیاتی همراه با ابهام و پنهان کاری است، احتمال سوء استفاده مدیریت فرصت طلب از ابهام ایجاد شده وجود دارد. فرار مالیاتی نوعی تخلف قانونی، اما اجتناب از مالیات، در واقع نوعی استفاده از خلاهای قانونی در قوانین مالیاتی در جهت کاهش مالیات است. بنابراین، از آنجایی که اجتناب مالیاتی، فعالیتی به ظاهر قانونی است به نظر می‌رسد که بیشتر از فرار مالیاتی در معرض دید باشد و چون اجتناب مالیاتی در محدودهای معین جهت استفاده از مزایای مالیاتی است و به طور عمده قوانین محدودکننده‌های در زمینه کنترل اجتناب مالیاتی وجود ندارد (محمد جم، ۱۳۷۹). بنابراین، به نظر می‌رسد بسیاری از شرکت‌ها درگیر اجتناب مالیاتی باشند و به همین دلیل تعیین عوامل تاثیرگذار بر سطح اجتناب مالیاتی در شرکت‌ها دارای اهمیت زیادی است

۲. هدف پژوهش

۷. پیشینه پژوهش

۱.۷. پیشینه خارجی

شمس^۱ و همکاران (۲۰۲۲)، به بررسی تاثیر اجتناب مالیاتی شرکت ها بر منفعت طلبی (ایجاد امپراتوری) مدیریتی پرداختند. نتایج نشان داد که مشکلات نمایندگی در شرکت هایی ایجاد می شود که از استراتژی های اجتناب مالیاتی استفاده می کنند که به نوبه خود، رانت خواهی مدیریتی را از طریق تهور در رشد و انباشت دارایی ها تسهیل می کند. علاوه بر این، رابطه اجتناب مالیاتی شرکت با منفعت طلبی مدیریتی در شرکت هایی با حاکمیت ضعیف، مکانیسم های نظارت ضعیف، قدرت بیشتر مدیر ارشد اجرایی (مدیرعامل) و عملکرد ضعیف مسئولیت اجتماعی شرکتی آشکارتر است. همچنین دریافته اند که اجتناب مالیاتی با انگیزه منفعت طلبی منجر به کاهش ارزش شرکت می شود.

گول^۲ و همکاران (۲۰۲۱)، تحقیقی با عنوان مسئولیت پذیری اجتماعی، بیش اطمینانی مدیرعامل و ساخت امپراتوری را انجام داده اند. نتایج بررسی آن ها بر روی شرکت های آمریکایی نشان داده است که مسئولیت پذیری اجتماعی با ساختن امپراتوری پایین تر، مطابق با نظریه سهامداران مرتبط است. این نتایج در آزمایش های درونزایی، شواهد جایگزین مسئولیت پذیری اجتماعی و امپراتوری سازی و استفاده از روش های جایگزین قوی هستند. بعلاوه، رابطه منفی مشارکت در مسئولیت پذیری اجتماعی و ایجاد امپراتوری برای شرکتهای دارای مدیرعامل با اعتماد به نفس بالا ضعیف تر و سازگار با تئوری ویژگیهای رفتاری است. همچنین مدیران عامل با اعتماد به نفس بالا با مشارکت در مسئولیت پذیری اجتماعی بلا تمایل به کسب سود بیشتر دارند، به ویژه در شرکت هایی با مالکیت پایین مدیر عامل. سرانجام، تأثیر ارزیابی پایین در خریدها منوط به اعتماد بیش از حد مدیرعامل است. پایین هنگامی که مدیرعامل اعتماد به نفس کمتری داشته باشد ارزش خرید را افزایش می دهد اما وقتی مدیرعامل بیش از حد اعتماد به نفس داشته باشد ارزش را از بین می برد.

اتوود و لولن^۳ (۲۰۱۹)، تحقیقی با عنوان مکمل بودن بین اجتناب مالیاتی و انحراف مدیران: شواهدی از شرکتهای بهشت مالیاتی، انجام دادند. نشان می دهند که مدیران با استفاده از اجتناب مالیاتی و حمایت ضعیف از سرمایه گذار، پس اندازهای مالیاتی را به سمت سرمایه گذاری بیش از حد سوق می دهند. همچنین آن ها تایید کردند که انحراف مدیران و اجتناب از مالیات برای شرکت های بهشت مالیاتی مستقر در کشورهایی با حمایت های ضعیف از سرمایه گذاران مکمل هستند، اما نه برای شرکت های بهشت مالیاتی مستقر در کشورهایی با حمایت های قوی از سرمایه گذاران.

آندرسون و باترایز^۴ (۲۰۱۹) در تحقیقی به بررسی نقش مالیات بر چرخه عمر شرکت ها پرداختند. آنها بررسی کردند چگونه اشکال مختلف مالیات بر درآمد سرمایه بر سرمایه گذاری و سیاست های مالی شرکت ها در طول چرخه زندگی آنها تأثیر می گذارد. نسبت به سود سهام و مالیات بر سود سرمایه، مالیات بر درآمد شرکت ها با کاهش سود پس از مالیات در دسترس برای سرمایه گذاری مجدد، رشد شرکت را در طول چرخه زندگی کند می کند. این امر همچنین با تأثیر منفی بر ارزش شرکت کنندگان نسبت به شرکت های فعلی، ورود را کاهش می دهد. پس از اصلاح مالیاتی، مالیات بر درآمد شرکت ها به صورت خنثی درآمدی حذف می شود، تولید و سرمایه به میزان ۱۲ و ۳۲ درصد افزایش می یابد. پاسخ بزرگ ورود شرکت ها بسیار مهم است.

کوستر^۵ و همکاران (۲۰۱۶)، به بررسی نقش توانایی مدیریت در اجتناب از مالیات شرکت ها پرداختند. نتایج نشان داد که افزایش توانایی مدیریت منجر به کاهش نرخ موثر مالیاتی می شود.

حسن^۶ و همکاران (۲۰۱۶) با بررسی ارتباط بین مراحل چرخه عمر شرکت و اجتناب مالیاتی شرکت ها پرداختند. آنها دریافته اند که با در نظر گرفتن مرحله رکود به عنوان معیار، اجتناب مالیاتی با مراحل معرفی و افول چرخه عمر شرکت، ارتباط مثبت و معناداری اما با مراحل رشد و بلوغ چرخه عمر شرکت، ارتباط منفی و

¹ Shams

² Gul

³ Atwood and Lewellen

⁴ Andrés and Beatriz

⁵ Koeste

⁶ Hasan

معناداری دارد. همچنین یافته‌های آنها نشان می‌دهد که در راستای پیش‌بینی‌های تئوری منابع، محور پویا و براساس مدل دیکینسون^۷ (۲۰۱۱) درباره مراحل چرخه عمر شرکت، اجتناب مالیاتی دارای یک الگو شکل U در سراسر مراحل چرخه عمر است.

چایز^۸ و همکاران (۲۰۱۴)، در پژوهشی با عنوان اطمینان بیش از حد مدیریتی و اجتناب مالیاتی به بررسی تأثیر اطمینان بیش از حد مدیریتی بر اجتناب مالیاتی پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد اطمینان بیش از حد مدیریتی بر اجتناب مالیاتی تأثیر مثبت معناداری می‌گذارد. از نتایج دیگر اینکه اطمینان بیش از حد مدیریتی، نرخ مؤثر مالیات نقدی را ۶/۶ درصد کاهش می‌دهد و بر تفاوت سود حسابداری و سود مشمول مالیات ۱/۵ درصد می‌افزاید. آرمسترانگ و همکاران (۲۰۱۳) نشان دادند حاکمیت شرکتی به تعدیل سیاست‌های اجتناب از پرداخت مالیات منجر می‌شود. به بیان دیگر، افزایش نظارت بر عملکرد شرکت از طریق سهامداران عمده، سطوح پایین اجتناب از پرداخت مالیات را افزایش داده و سطوح بالای اجتناب از پرداخت مالیات را کاهش می‌دهد. این نتایج به طور خلاصه نشان می‌دهد نقدشوندگی سهام، عاملی بازدارنده در استفاده‌ی مدیریت از برنامه‌های مالیاتی بیش از حد متهورانه یا بیش از حد محافظه کارانه است.

لیم و دیگران (۲۰۱۳) در تحقیقی با عنوان شاخص‌های استراتژی بازاریابی شاخص‌های تشکیل‌دهنده ساختار استراتژی‌های بازاریابی بین‌المللی را مزیت رقابتی، تعهد سازمانی، ویژگی‌های مدیران عالی رتبه، موانع مشاهده شده و شرایط بازار داخلی معرفی می‌کنند. نتایج این تحقیق نشان‌دهنده کاربرد پذیری طبقه بندی انسوف در زمینه بازاریابی بین‌المللی و اینکه نگرش، تعهد و اهداف مدیران عالی رتبه شاخص‌های مهم استراتژی بازاریابی بین‌المللی است می‌باشد. در این تحقیق نشان داده شد که اس ام ای‌ها استراتژی بازاریابی بین‌المللی را می‌پذیرند ولی نداشتن گرایش‌های بین‌المللی در میان مدیران این سازمان‌ها منجر به نابودی این سازمان‌ها می‌شود. همچنین نتایج این تحقیق نشان‌دهنده نقش مهم ویژگی‌های مدیریتی در فرموله کردن و اجرای اثر بخش استراتژی بازاریابی بین‌المللی می‌باشد. مشارکت نظری این تحقیق بیانگر اهمیت مزیت رقابتی، عوامل سازمانی، ویژگی‌های مدیریتی، موانع مشاهده شده در فرموله کردن و اجرای استراتژی بازاریابی است، همچنین نشان‌دهنده کاربردپذیری استراتژی‌های ۴ گانه رشد انسوف در زمینه بین‌المللی است و رابطه مثبت و معنا داری دارد.

شولین و همکاران (۲۰۱۳) معتقدند برنامه ریزی‌های مالیاتی می‌تواند پیچیدگی‌های سازمانی شرکت را افزایش دهد و براین باورند که این پیچیدگی‌ها به حدی میرسد که نمی‌توان با بخش‌های خارج از شرکت به درستی ارتباط برقرار کرد و به این ترتیب مشکلات شفافیت گزارشگری مالی افزایش پیدا میکند. یافته‌های آنان در مورد فعالیت‌های اجتناب از پرداخت مالیات و اندازه‌گیری عدم قطعیت و عدم تقارن اطلاعات به این موضوع اشاره دارد که رفتارهای اجتناب از پرداخت مالیات می‌تواند ابهام محیط اطلاعاتی شرکت را افزایش دهد.

کرانا و موسر (۲۰۱۲)، به این موضوع پرداختند که آیا مالکیت نهادی عاملی اثرگذار بر اجتناب مالیاتی می‌باشد یا خیر؟ آن‌ها نتیجه گرفتند شرکت‌هایی که مالکین نهادی بیشتری دارند، اجتناب مالیاتی بیشتری دارند. آن‌ها در پژوهش دیگری، مالکان نهادی را به دو گروه بلندمدت و کوتاه مدت تقسیم کردند تا تأثیر افق سرمایه‌گذاری سهامداران نهادی بر میزان اجتناب مالیاتی شرکت‌ها را بررسی کنند. نتایج حاکی از آن بود که شرکت‌هایی که اجتناب مالیاتی بیشتری دارند، تحت مالکیت سهامداران کوتاه مدت قرار دارند و بالعکس.

۲.۷. پیشینه داخلی

حسین زاده (۱۳۹۹)، در تحقیقی ضمن بررسی تأثیر مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت‌ها بر گرایش به ساخت امپراتوری، تأثیر بیش اطمینانی مدیرعامل بر این مسئله را نیز سنجید. تحقیق حاضر از حیث هدف کاربردی و از حیث روش از نوع همبستگی می‌باشد که برای تجزیه و تحلیل فرضیه‌های آن با استفاده از الگوی داده‌های تابلویی از رگرسیون چندمتغیره به روش لجستیک استفاده شده است. نمونه آماری پژوهش شامل ۱۱۷ شرکت فعال در بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۹ است. نتایج نهایی نشان می‌دهد که سطح افشای مسئولیت‌پذیری اجتماعی تأثیر مثبت و معناداری بر امپراتورسازی دارد. همچنین بیش اطمینانی مدیرعامل تأثیر مثبت و معناداری بر رابطه بین سطح افشای مسئولیت‌پذیری اجتماعی و گرایش به امپراتورسازی دارد.

⁷ Dickinson

⁸ Chyz

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

نویخت و نوبخت (۱۳۹۹)، در پژوهشی تلاش کردند تا تاثیر اجتناب مالیاتی بر افزایش یا کاهش ارزش شرکت‌ها را بررسی کنند. هدف از این پژوهش، بررسی تأثیر اجتناب از پرداخت مالیات بر ارزش شرکت‌های پذیرفته شده در بورس تهران با حجم نمونه ۱۸۰ شرکت برای ۱۳۹۷-۱۳۸۸ میباشد. برای بررسی ارزش شرکت از دومعیار حسابداری جریان نقد آزاد برای واحد تجاری و جریان نقد آزاد ناشی از کسب و کار استفاده شد. جهت اندازه گیری اجتناب مالیاتی نیز نرخ مؤثر مالیاتی جریان نقد عملیاتی بکار رفت. یافته‌ها نشان می‌دهد که اجتناب مالیاتی بر معیارهای حسابداری ارزش شرکت تأثیر مثبت دارد، یعنی با افزایش اجتناب مالیاتی ارزش شرکت افزایش می‌یابد. شدت این افزایش در ارزش برآوردی شرکت از طریق جریان نقد آزاد ناشی از کسب و کار نسبت به ارزش برآوردی از طریق جریان نقد برای واحد تجاری بیشتر است.

فردود و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی به بررسی توانایی الگوهای چرخه عمر شرکت در تبیین انعطاف‌پذیری مالی (بر اساس شاخص تعدیل‌شده انعطاف‌پذیری مالی) پرداختند. نتایج نشان داد که به طور کلی در بین سه الگوی چرخه عمر، الگوی دیکینسون با ترکیب خالص جریان وجوه نقد ناشی از فعالیت‌های عملیاتی، سرمایه‌گذاری و تامین مالی یک شرکت، نقشه چرخه عمر شرکت را در هر تاریخی از صورت‌های مالی به طور کامل‌تر و همه جانبه‌تری فراهم می‌آورد و همین عامل توانایی تبیین این الگو را بالاتر برده است.

داداشی و امیری لوالکی (۱۳۹۸)، در تحقیقی با عنوان تنوع شرکتی و ریسک ورشکستگی شرکت‌های فعال در بورس اوراق بهادار تهران»، با بررسی اطلاعات ۹۷ شرکت فعال در بازار سرمایه دریافتند که برخلاف مباحث تئوریک، تنوع شرکتی اثر معناداری بر ریسک ورشکستگی شرکت‌ها ندارد. همچنین هیچگونه تأثیر معناداری از سوی راهبرد تمایز و رهبری هزینه بر رابطه بین تنوع شرکتی و ریسک ورشکستگی مشاهده نشد.

برزگر و خلیلی (۱۳۹۸) در پژوهشی به بررسی رابطه بین چرخه عمر شرکت و اجتناب مالیاتی با رویکرد مقایسه‌ای صنایع پرداختند. در این پژوهش با نمونه‌ای متشکل از ۶۹۶ مشاهده (سال - شرکت) طی دوره زمانی ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۱ به بررسی رابطه بین چرخه عمر و اجتناب مالیاتی با رویکرد مقایسه‌ای صنایع مختلف پرداخته شده است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد در کل صنایع، مراحل چرخه عمر شرکت با اجتناب مالیاتی رابطه معنادار دارد، بطوری که مرحله رشد و مرحله افول با اجتناب مالیاتی رابطه مثبت و معنادار و مرحله بلوغ رابطه منفی و معنادار وجود دارد. همچنین بر اساس نتایج پژوهش رابطه اجتناب مالیاتی با مرحله رشد و بلوغ و افول در خصوص شرکت‌های فعال در صنایع باسطح تکنولوژی مختلف، متفاوت است.

طالب نیا و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهشی به بررسی تأثیر چرخه عمر بر اجتناب مالیاتی شرکت‌ها بررسی پرداختند. دوره زمانی مطالعه، شامل سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۴ و نمونه برگزیده، متشکل از ۹۵ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. یافته‌ها نشان داد که بین چرخه عمر و اجتناب مالیاتی شرکت رابطه معناداری وجود دارد. همچنین، بین میزان اجتناب مالیاتی در مراحل مختلف چرخه عمر شرکت‌ها اختلاف معناداری از نظر آماری در سطح ۹۹ درصد وجود دارد.

نقابی (۱۳۹۶) نقش تئوری چرخه عمر شرکت در توضیح اجتناب مالیاتی، با در نظر گرفتن مرحله رکود به عنوان مرحله مبنا و طرح چهار فرضیه با محوریت مراحل ظهور، رشد، بلوغ و افول از چرخه عمر شرکت، مورد بررسی قرار داد. نتایج بررسی ۱۰۶ شرکت در بورس اوراق بهادار تهران بین سال‌های ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۳ نشان داد که اجتناب مالیاتی را می‌توان به واسطه مراحل چرخه عمر شرکت‌ها ردیابی نمود، به عبارتی تئوری چرخه عمر شرکت‌ها در توضیح درگیری شرکت‌ها در اجتناب مالیاتی توانمند می‌باشند. اجتناب مالیاتی در مراحل ظهور و افول بیشتر از مرحله رکود و در مراحل رشد و بلوغ، کمتر از مرحله رکود می‌باشد.

داداش زاده و حسن زاده (۱۳۹۶)، تحقیقی با عنوان ارتباط استراتژی متنوع سازی شرکتی، امپراتورسازی و پدیده مدیریت سود واقعی و مصنوعی سود، انجام دادند. نتایج مطالعه آن‌ها بر روی ۱۲۴ شرکت فعال در بازار سرمایه کشور نشان داد بین متنوع سازی تجاری و مدیریت مصنوعی سود ارتباط وجود ندارد و بین متنوع سازی جغرافیایی و مدیریت مصنوعی سود ارتباط منفی و معنادار وجود دارد. همچنین بین متنوع سازی شرکتی و مدیریت واقعی سود ارتباط وجود ندارد.

خدای پور و بزرابی (۱۳۹۴)، به بررسی تأثیر رقابت بازار محصول بر اجتناب از پرداخت مالیات شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. نمونه آماری تحقیق آنها شامل ۷۸ شرکت از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۰ است. برای آزمون فرضیه

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

تحقیق از رگرسیون حداقل مربعات معمولی برای داده‌های ترکیبی استفاده شده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد بین شاخص هزینه ورود و اجتناب از پرداخت مالیات رابطه‌ای منفی و معنادار وجود دارد. اما در خصوص رابطه شاخص هرفیندال و اجتناب از پرداخت مالیات نتایج معناداری یافت نشد. مهرانی و سیدی (۱۳۹۳)، در پژوهشی با عنوان «تأثیر مالیات بر درآمد و حسابداری محافظه کارانه بر اجتناب مالیاتی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار» به این نتیجه دست یافتند که اجتناب مالیاتی و محافظه کاری، ابزارهایی برای کاهش مالیات اند؛ به طوری که با افزایش اجتناب مالیاتی، انگیزه‌های محافظه کاری کاهش می‌یابد و برعکس. علاوه بر این، رابطه منفی بین متوسط مالیات ابرازی سه سال شرکت و اجتناب مالیاتی، مبین آن است که شرکت‌ها بیشتر تمایل دارند، محافظه کاری کنند.

۸. ابزار جمع آوری داده‌های مورد نیاز پژوهش

داده‌های مورد نیاز جهت محاسبه متغیرهای پژوهش، از بانک‌های اطلاعاتی «تدبیر پرداز» و «ره آورد نوین» استخراج شده است. در صورت ناقص بودن داده‌های موجود در این بانک اطلاعاتی، به آرشیوهای دستی موجود در کتابخانه‌ی نهاد بورس اوراق بهادار و سایت اینترنتی مدیریت پژوهش، گسترش و مطالعات اسلامی - نهاد بورس اوراق بهادار مراجعه گردید. پس از جمع‌آوری داده‌هایی که برای انجام تحقیق مورد نیاز است، انتخاب ابزاری مناسب به منظور محاسبه و تجزیه و تحلیل اطلاعات مربوط به متغیرها اهمیت خاصی دارد. به منظور انجام محاسبات و آماده نمودن داده‌ها به اطلاعات مورد نیاز تحقیق و همچنین تجزیه و تحلیل آن‌ها، از نرم افزارهای Excel و Eviews استفاده شده است. یکی از مواردی که بایستی در مورد جمع آوری داده‌ها به آن توجه کرد، روایی ابزارهای گردآوری داده‌ها است. منظور از روایی ابزار گردآوری داده‌ها این است که ابزارها بتوانند واقعیت‌ها را به خوبی نشان دهد. از آنجا که ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش، بانک‌های اطلاعاتی تهیه شده توسط نهاد بورس اوراق بهادار تهران و یا کتابخانه‌ی نهاد بورس اوراق بهادار تهران است؛ لذا میتوان به روایی ابزارهای گردآوری داده‌ها اعتماد نمود.

۹. مدل‌ها و متغیرهای پژوهش و نحوه آزمون فرضیه‌ها

بر اساس ادبیات نظری و تحقیقات انجام شده برای آزمون فرضیه‌ی اول از مدل زیر استفاده می‌شود:

$$\text{EMPIRE BUILD}_{it} = b_0 + b_1 \text{TAX AVOID}_{it} + b_2 \text{CASH}_{it} + b_3 \text{LEV}_{it} + b_4 \text{ROA}_{it} + b_5 \text{SIZE}_{it} + b_6 \text{MBit} + b_7 \text{SGROWTH}_{it} + b_8 \text{AUDIT}_{it} + \text{Industry} + \text{Year} + \varepsilon_{i,t}$$

۱۰. متغیرهای مورد بررسی

در این بخش ابتدا مدل‌های مورد استفاده برای آزمون فرضیه‌ها بیان شد. سپس نحوه اندازه‌گیری متغیرهای پژوهش تشریح می‌شود. متغیر وابسته

EMPIRE BUILD: بر اساس سه معیار AGROWTH، PPEGROWTH و CAPEX بر اساس عامل اکتشافی محاسبه می‌شود.

AGROWTH: جمع دارایی‌ها سال جاری منهای جمع دارایی‌های سال قبل تقسیم بر جمع دارایی‌های سال قبل.

PPEGROWTH: جمع دارایی‌های ثابت مشهود سال جاری منهای جمع دارایی‌های ثابت مشهود سال قبل تقسیم بر جمع دارایی‌های ثابت مشهود سال قبل.

CAPEX: نسبت هزینه‌های سرمایه‌ای در پایان سال مالی جاری به مخارج سرمایه‌ای در پایان سال مالی قبل منهای یک.

متغیر مستقل

TAX AVOID: جمع مالیات عملکرد ۳ ساله تقسیم بر جمع درآمد قبل از کسر مالیات ۳ ساله.

متغیرهای کنترلی

CASH: وجه نقد شرکت که جهت همگن نمودن آن بر ارزش دفتری دارایی‌ها تقسیم خواهد شد.
 SIZE: این متغیر بیانگر اندازه شرکت می‌باشد. اندازه شرکت عبارت است از لگاریتم طبیعی کل دارایی‌ها.
 LEV: این متغیر بیانگر اهرم مالی شرکت می‌باشد که برابر با نسبت کل بدهی‌ها به کل دارایی‌ها است.
 GROWTH: این متغیر بیانگر رشد سالانه سود قبل از مالیات است که برابرست با میانگین رشد فروش سالانه طی سه سال گذشته.
 ROA: این متغیر نشان دهنده سودآوری شرکت است که از طریق تقسیم سود خالص به کل دارایی‌ها محاسبه می‌شود.
 MTB: این متغیر نشاندهنده نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام است. این نسبت تفاوت میان ارزش دفتری و ارزش بازار را به تصویر می‌کشد.
 AUDIT: این متغیر عبارت است از اندازه حسابرس که اگر موسسه حسابرسی که مسئولیت حسابرسی شرکت مورد نظر را دارد سازمان حسابرسی باشد یک و در غیر اینصورت صفر می‌باشد.

روش‌های آماری مورد استفاده در پژوهش

در مواردی که بررسی بین یک متغیر وابسته با یک یا چند متغیر مستقل مدنظر باشد و محقق بخواهد بر اساس این ارتباط و با استفاده از داده‌های تاریخی، پارامترهایی برای متغیر مستقل برآورد کرده و با ارائه مدل اقدام به پیشبینی نماید از سه نوع داده به شرح زیر میتوان استفاده نمود:

الف - داده‌های سری زمانی

ب - داده‌های مقطعی

ج - داده‌های ترکیبی

داده‌های سری زمانی، مقادیر یک متغیر را در نقاط متوالی در زمان، اندازه‌گیری می‌کند. این توالی می‌تواند سالانه، فصلی، ماهانه، هفتگی یا حتی به صورت پیوسته باشد. داده‌های مقطعی، مقادیر یک متغیر را در زمان معین و روی واحدهای گوناگون اندازه‌گیری میکند. داده‌های ترکیبی روشی برای تلفیق داده‌های مقطعی و سری زمانی است. به طور کلی باید گفت داده‌های ترکیبی تحلیل‌های تجربی را به شکلی غنی می‌سازند که در صورت استفاده از داده‌های سری زمانی یا مقطعی این امکان وجود ندارد. به همین خاطر پژوهشگر با استفاده از داده‌های ترکیبی اقدام به تخمین مدل‌ها خواهد نمود.

مزایای استفاده از داده‌های ترکیبی:

از آنجا که داده‌های ترکیبی به افراد، بنگاهها، کشورها و از این قبیل واحدهای زمانی ارتباط دارند، وجود ناهمسانی واریانس در این واحدها محدود می‌شود.

با ترکیب مشاهدات سری زمانی و مقطعی، داده‌های ترکیبی با اطلاعات بیشتر، تغییرپذیری بیشتر، همخطی کمتر میان متغیرها و درجات آزادی بیشتر، کارایی بالاتری را ارائه می‌نمایند.

با مطالعه مشاهدات مقطعی تکراری، داده‌های ترکیبی به منظور مطالعه پویای تغییرات، مناسب‌تر و بهترند.

داده‌های ترکیبی تأثیراتی را که نمی‌توان به سادگی در داده‌های مقطعی و سری زمانی مشاهده کرد، بهتر معین می‌کند.

داده‌های ترکیبی با ارائه داده برای هزاران واحد، می‌توانند تورشی را که ممکن است در نتیجه لحاظ افراد یا بنگاهها حاصل شود، حداقل سازد.

۱۱. آزمون F لیمر

برای انتخاب بین روش‌های داده‌های تابلویی و داده‌های تلفیقی از آمار F لیمر استفاده می‌شود. این آزمون مقایسه بین مجموع مربعات جملات خطا (RSS) در روش داده‌های تابلویی و داده‌های تلفیقی است. از آنجا که در روش داده‌های تلفیقی، پارامترهای محدودکننده‌ی بیشتری (از قبیل آنکه ضرایب عرض از مبدأ a در طول زمان و در بین داده‌های مقطعی، ثابت در نظر گرفته می‌شود) وجود دارد، لذا انتظار بر این است که روش داده‌های تلفیقی

نسبت به داده های تابلویی، RSS بیشتری داشته باشد. بنابراین اگر RSS مدل OLS، با اضافه شدن محدودیت ها به طور معنی داری افزایش پیدا نکند بهتر است این روش استفاده گردد. در غیر ای صورت روش داده های تابلویی مناسب تر می باشد (بالتاجی ۲۰۰۸)

در این آزمون، مدل تلفیقی به عنوان مدل مقید و مدل اثرات تصادفی به عنوان مدل غیرمقید شناخته می شوند. بنابراین در این آزمون مجموع مربعات باقیمانده مدل مقید و مدل غیرمقید با هم مقایسه می شود:

$$F_{N-1, NT-N-K}^* = \frac{RRSS - \frac{URSS}{N} - 1}{\frac{URSS}{NT} - N - K}$$

که در آن K نشان دهنده متغیرهای توضیحی است و N نماینده مقاطع می باشد (N-1) تعداد درجات آزادی در مدل مقید و $NT - N - K$ نیز تعداد درجه آزادی در مدل غیرمقید می باشد.

در این آزمون فرضیه H_0 مبنی بر یکسان بودن عرض از مبدأهاست. بدین معنی که اختلاف درون گروهی خیلی شدید نبوده و نیازی به استفاده از روش داده های تابلویی نمی باشد. در مقابل فرضیه H_1 یکسان نبودن عرض از مبدأها را نشان می دهد و استفاده از روش داده های تابلویی را توصیه می کند.

$$H_0: \alpha_i = \alpha$$

$$H_1: \alpha_i \neq \alpha$$

چنانچه F محاسبه شده، از F جدول با درجه آزادی N-1 و $NT - N - K$ بزرگتر باشد، فرضیه H_0 مبنی بر پذیرش داده های تلفیقی را نمیتوان پذیرفت، بنابراین روش داده های تابلویی ارجحیت دارد.

لازم به ذکر است که آزمون فرضیه های تحقیق در سطح اطمینان ۹۵٪ (خطای ۵٪) انجام می شود.

۳-۱۰- آزمون چاو

به منظور انتخاب بین مدل داده های تلفیقی و مدل اثر، ثابت فروض زیر را داریم:

$$H_0: \mu_1 = \mu_2 = \dots = \mu_{N-1} = 0$$

$$H_1 = \text{Not } H_0$$

μ ضریب متغیر موهومی در مدل اثر ثابت است.

قبول فرض H_0 به معنی وجود داده های تلفیقی و استفاده از تخمین OLS برای حل مدل است. رد فرض H_0 به معنی وجود مدل اثر ثابت و استفاده از LSDV برای حل مدل می باشد.

گزینه (۲۰۰۳)، این آزمون را به شکل سادهتری اینگونه بیان میکند:

$$F(n-1, nT-n-k) = \frac{(R^2_{LSDV} - R^2_{POOLED}) / (n-1)}{(1 - R^2_{LSDV}) / (nT-n-k)}$$

T تعداد سالهای مورد ارزیابی می باشد.

N تعداد مقاطع می باشد.

K تعداد متغیرهای توضیحی می باشد.

۲R ضریب تعیین در مدل می باشد.

اگر فرضیه H_0 رد شود به معنی وجود مدل اثر ثابت است و قبول فرضیه H_0 به معنی وجود مدل داده های تلفیقی و استفاده از روش OLS برای تخمین مدل می باشد (بالتاجی، ۲۰۰۵)

۱۲. آزمون هاسمن

اگر بعد از انجام دادن آزمون F لایمر فرضیه H_0 رد شده باشد این پرسش می شود که مدل در قالب کدام یک از روشهای اثرات ثابت و اثرات تصادفی قابل ارزیابی است. آزمون هاسمن برای تعیین روش تخمین در روش داده های تابلویی به کار می رود. آماره این آزمون دارای توزیع χ^2 دو با k درجه آزادی است و فرضیه آن به صورت زیر است:

$$bs = B's$$

$H1: bs \neq B_s$

مدل

$$w = (b_s - B_s)^1 (M_1 - M_0)^{-1} (b_s - B_s^-) \cong X^2$$

M_0 ماتریس واریانس - کواریانس به روش اثرات تصادفی

M_1 ماتریس واریانس - کواریانس به روش اثرات ثابت

B_s^- برآورد به روش اثرات تصادفی

b_s برآورد به روش اثرات ثابت

چنانچه آماره محاسبه شده بزرگتر از χ^2 دو جدول با K درجه آزادی باشد فرضیه H_0 مبنی بر پذیرش اثرات تصادفی رد می شود. در این صورت از روش اثرات ثابت استفاده می گردد. ولی اگر فرضیه H_0 پذیرفته شود باید از روش اثرات تصادفی استفاده شود.

اثرات ثابت در این روش، عرض از مبدأ برای هر یک از واحدها متفاوت است اما ضرایب شیب میان واحدهای گوناگون ثابت است. این مدل، اثرات ثابت نامیده می شود. اصطلاح اثرات ثابت به این دلیل است که با وجود تفاوت عرض از مبدأ میان واحدهای گوناگون، عرض از مبدأ طی زمان تغییر نمی کند.

اثرات تصادفی مدل اثرات تصادفی هنگامی یک الگوی مناسب به شمار می رود که تفاوت بین داده های مقطعی به صورت تصادفی باشد. باید توجه داشت در این حالت ممکن است واریانس های مربوط به مقاطع گوناگون با هم یکسان نبوده و مدل مورد نظر دچار ناهمسانی واریانس باشد، که باید به جای روش OLS از روش رگرسیون حداقل مربعات تعمیم یافته (GLS1) استفاده می شود.

۱۳. آزمون های آماری

در پژوهش حاضر، برای دستیابی به نتایج پژوهش از آمار استنباطی استفاده خواهد شد. در آمار استنباطی گروه کوچکی از جامعه انتخاب شده و فرضیه های مدنظر محقق، در مورد آنها مورد ارزیابی قرار می گیرد. سپس به منظور تعمیم نتایج حاصل از نمونه به کل جامعه، یک سری آزمون های آماری انجام می شود. در ادامه به آزمون های آماری مورد استفاده در این پژوهش اشاره خواهد شد.

۱۳.۱. آزمون t

از آزمون t به منظور ارزیابی معنی دار بودن ضرایب محاسبه شده، ضرایب همبستگی و مدل های رگرسیونی استفاده می شود. توزیع t شباهت زیادی به توزیع Z دارد. با این وجود بین این دو توزیع تفاوت های نیز ملاحظه می شود. به عنوان مثال توزیع کمیت Z ، نرمال است در حالی که توزیع کمیت t تحت تأثیر تعداد آزمودنیها قرار دارد. توزیع t برای نمونه های کوچک به کار برده می شود و هرچه تعداد نمونه بیش تر شود شکل توزیع به منحنی نرمال نزدیکتر و زمانی که حجم نمونه به 30 برسد تقریباً با توزیع نرمال یکی می شود. بر اساس آزمون t چنانچه سطح معنی داری محاسبه شده کمتر از 5% باشد (سطح معنی داری برابر با 5%) در این صورت مقادیر محاسبه شده از لحاظ آماری 95% معنی یار هستند.

۱۳.۲. آزمون F فیشر

معمولاً از آزمون t برای مطالعه تفاوت و اثرگذاری در رابطه بین دو متغیر استفاده می شود. در مواردی که اثرگذاری چند متغیر مدنظر باشد آزمون t صرفاً قادر است به طور مجزا به بررسی اثرگذاری هر یک از متغیرهای مستقل بر روی متغیر وابسته بپردازد در این صورت بروز اشتباهات آماری و محاسبه اشتباه اجتناب ناپذیر خواهد بود. به منظور رفع این مشکل از آزمون F فیشر استفاده می شود. این روش امکان تشخیص تفاوت های معنی دار بین گروه ها و تأثیر کل متغیرها به صورت همزمان را فراهم می کند.

۱۳.۳. تحلیل رگرسیون

تحلیل رگرسیون روشی برای مطالعه سهم یک یا چند متغیر مستقل در پیش بینی متغیر وابسته است. میزان تغییر یک متغیر بر اثر متغیر دیگر را ضریب رگرسیون می گویند که عبارت از میزان تغییری که در متغیر وابسته بر اثر یک واحد تغییر در متغیر مستقل بروز می کند. ضریب تعیین مهمترین معیاری است که با آن میتوان رابطه بین متغیر مستقل و وابسته را توضیح داد. این ضریب شاخصی است که بیانگر در صد تغییرات بیان شده

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

به وسیله مدل رگرسیون است. به عبارت دیگر این شاخص نشان می‌دهد که چند درصد مقادیر پیشبینی شده متغیر وابسته با مقادیر واقعی انطباق دارد. تحلیل رگرسیون با چندین فرض اصلی و مهم رو به رو است که در ادامه به مفروضات اساسی مربوط به مدل‌های رگرسیون پرداخته می‌شود.

۱۴. آمار توصیفی

اولین مرحله تحلیل داده‌ها، توصیف یا تلخیص آن‌ها با استفاده از آمار توصیفی است. آمار توصیفی مجموعه روش‌هایی است که به خلاصه کردن، طبقه‌بندی، توصیف و تفسیر داده‌ها می‌پردازد. تحلیل توصیفی داده‌ها، صرفاً برای بررسی وضع یک گروه یا یک موقعیت بکار می‌روند، مواردی همچون وضعیت، نوع، توصیف داده‌ها و ... اما تحلیل روابط و تغییرات بین متغیرها و تحلیل مجموعه متغیرها برای تبیین علت از عهده آمار توصیفی خارج است و از مجموعه روش‌هایی که معمولاً برای بیان رابطه بین دو یا چند متغیر و تعمیم ویژگی‌های نمونه آماری به جامعه آماری تحت عنوان آمار استنباطی استفاده می‌شود. در آمار توصیفی برای مقایسه چند جامعه از آماره‌های مرکزی، پراکندگی و نسبی پراکندگی استفاده می‌شود. آماره‌های مرکزی مقادیری هستند که مقدار متوسط یا نقطه تمایل به مرکز داده‌ها را مشخص می‌کنند. آماره‌های پراکندگی معیارهایی برای تعیین میزان پراکندگی داده‌ها از یکدیگر و یا میزان پراکندگی آن‌ها نسبت به میانگین می‌باشد و در انتها آماره‌های نسبی پراکندگی به چگونگی توزیع مشاهدات می‌پردازند. همانطور که در بالا به طور مختصر اشاره شد شاخص‌های پراکندگی، میزان پراکندگی یا تغییراتی که در بین داده‌های یک توزیع وجود دارد را نشان می‌دهند. ممکن است توزیع‌هایی وجود و وجود داشته باشند که میانگین‌های آن‌ها مساوی باشد ولی پراکندگی آن‌ها در اطراف میانگین اختلاف داشته باشد. یکی از مهمترین و معتبرترین شاخص‌های پراکندگی که در این تحلیل بدان‌ها پرداخته شده است انحراف معیار (انحراف استاندارد) است. این معیار جذر ممتد، واریانس داده‌ها است که بر سایر آماره‌های پراکندگی رجحان دارد. همچنین در مقایسه دو یا چند جامعه آن که انحراف معیارش کم‌تر است، مقادیر صفت مورد مطالعه آن جامعه یکنواخت‌تر از جامعه‌های دیگر است. اگر پراکندگی بالا باشد انحراف استاندارد بزرگ خواهد شد. یافته‌های توصیفی حاصل از این پژوهش شامل میانگین، میانه، انحراف معیار، کمترین مشاهده و بیشترین مشاهده طی جداول ذیل ارائه می‌شود. تفاوت اندک بین متغیر میانه و میانگین حاکی از نرمال بودن متغیرهاست. همچنین متغیرها دارای انحراف معیار پایین هستند و این مورد نیز موید توزیع یکنواخت داده‌ها می‌باشد.

مشاهده می‌شود که میانگین رشد ۱,۴۴۴ می‌باشد که به این معنی است فروش در شرکت‌های نمونه بطور میانگین نسبت به سال قبل ۱۴۴ درصد افزایش داشته است. همچنین میانگین نسبت ارزش بازار به دفتری سرمایه ۵,۲۹۲ است به عبارتی بطور میانگین ارزش بازار حقوق صاحبان سهام ۵ برابر ارزش دفتری آن می‌باشد.

۱۵. نرمالیتی متغیرهای پژوهش

بنا به قضیه حد مرکزی، چنانچه تعداد مشاهدات بیش‌تر از ۳۰ باشد، می‌توان داده‌ها را نرمال فرض نمود. همچنین در دنیای واقعی، داده‌های حسابداری معمولاً نرمال نیستند.

۱۶. برازش مدل آزمون فرضیه‌ها

در این بخش از پژوهش به بررسی آزمون فرضیه‌ها پرداخته خواهد شد.

آزمون فرضیه اول پژوهش

برای آزمون فرضیه اول پژوهش، قبل از برازش مدل رگرسیونی و آزمون فرضیه، باید بررسی گردد که چه مدل رگرسیونی مناسب آزمون فرضیه است. بنابراین به بررسی آزمون چاو می‌پردازیم. در این آزمون، فرضیه صفر این است که برازش مدل رگرسیونی به صورت تلفیقی بوده و فرضیه مقابل به این شرح است که

برازش مدل رگرسیونی به صورت پنل است. حال با توجه به اینکه آماره آزمون اف لیمیر ۴۵/۰۹۳ و معناداری آن نیز ۰/۰۰۰ بوده و کمتر از ۵ درصد است، فرضیه مقابل پذیرفته شده و فرضیه صفر رد می‌گردد. به عبارتی برازش داده‌ها به صورت رگرسیونی پانل خواهد بود. ($p - value = 0.000 < 0.05$). از سویی، مقدار معناداری آزمون هاسمن نیز که برای بررسی اثرات ثابت در برابر تصادفی انجام می‌شود برای مدل، ۰/۰۰۰ بوده و کمتر از ۵ درصد است. بنابراین، آزمون مدل به صورت پنل با اثرات ثابت انجام خواهد شد.

جدول ۱ آزمون اف لیمیر (چاو) و هاسمن

معناداری	آماره	نوع آزمون
۰/۰۰۰	۴۵,۰۹۳	چاو
۰/۰۰۰	۱۰,۰۲۳	هاسمن

به منظور بررسی آزمون فرضیه های پژوهش، نخست به پیش شرطهای برازش مدل پرداخته می‌شود. مشاهده می‌شود مقدار معناداری آماره فیشر ۰/۰۰۰ بوده و حاکی از برازش مناسب مدل می‌باشد. از سویی، مقدار ضرب تعیین تعدیل شده ۰/۴۰۶ بوده و به عبارتی، حدود ۴۱ درصد از متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل تبیین شده‌اند.

مقدار معناداری متغیر اجتناب مالیاتی ۰,۰۰۱۴ بوده و جهت آن نیز مثبت است. به عبارتی فرضیه تایید گردیده و به عبارتی بین اجتناب مالیاتی و امپراتوری مدیریتی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

از بین متغیرهای کنترلی متغیر وجه نقد، اهرم مالی، بازده حقوق صاحبان سهام و اندازه شرکت دارای ارتباط معنادار با امپراتوری مدیریتی می‌باشد.

جدول ۲ نتایج آزمون فرضیه اول

معناداری	آماره تی	انحراف معیار	ضریب	متغیر	
۰,۰۰۹	۲,۶۰۳-	۱,۰۹۶	۲,۸۵۴-	C	ضریب ثابت
۰,۰۰۱۴	۳,۱۹۶	۰,۰۰۷	۰,۰۲۲	tax avoid	اجتناب مالیاتی
۰,۶۱۷	۰,۴۹۹-	۰,۰۱۵	۰,۰۰۷-	Growth	رشد شرکت
۰,۰۷۴	۱,۷۸۷	۰,۱۸۴	۰,۳۳۰	Cash	وجه نقد
۰,۲۰۶	۱,۲۶۳	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	M/B	نسبت حقوق صاحبان سهام به ارزش دفتری
۰,۹۷۴	۰,۰۳۲	۰,۰۵۷	۰,۰۰۱	audit	اندازه حسابرس
۰,۰۰۰	۴,۵۰۷	۰,۰۵۹	۰,۲۶۹	LEV	اهرم مالی
۰,۰۰۰	۷,۳۳۸	۰,۰۲۵	۰,۱۸۷	SIZE	اندازه شرکت
۰,۰۰۰	۷,۱۵۸	۰,۰۹۴	۰,۶۷۷	ROA	بازده حقوق صاحبان سهام
۰,۰۰۰				معناداری آماره فیشر	

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

متغیر	ضریب	انحراف معیار	آماره تی	معناداری
ضریب تعیین			۰,۵۱۶	
ضریب تعیین تعدیل شده			۰,۴۰۶	
آماره دوربین واتسون			۱,۹۹۳	

۱۶. نتیجه گیری و پیشنهادها

۱.۱۶. تجزیه و تحلیل نتایج تحقیق

همیشه پژوهش در راستای رسیدن به نتیجه ای صحیح و قابل اتکا انجام می پذیرد که در این بخش نتایج آزمون فرضیه پژوهش همراه با تحلیل تحقیق های انجام گرفته در این زمینه مورد بررسی قرار می گیرد. در این پژوهش به بررسی رابطه بین اجتناب مالیاتی و امپراتوری مدیریتی مورد سنجش و تجزیه و تحلیل قرار می گیرد. از این رو جهت آزمون فرضیه های تحقیق نمونه ای متشکل از شرکت در هر سال که در مجموع شرکت از بین شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در دوره زمانی ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۰ انتخاب گردید. داده های مورد نیاز جهت محاسبه متغیرهای پژوهش، از بانک های اطلاعاتی «تدبیرپرداز» و «ره آورد نوین» و همچنین سایت کدال استخراج شده است. در صورت ناقص بودن داده های موجود در این بانک اطلاعاتی، به آرشیوهای دستی موجود در کتابخانه ی سازمان بورس اوراق بهادار و سایت اینترنتی مدیریت پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی – سازمان بورس اوراق بهادار مراجعه گردید. با توجه به دلایل مشروحه در فصل سوم، داده های پژوهش از نوع ترکیبی می باشند و همچنین به منظور آزمون فرضیه های پژوهش از مدل های رگرسیونی استفاده گردید. با استفاده از داده های ترکیبی می توان به دو روش، مدل های رگرسیونی را تخمین زد (تلفیقی و پانل). به منظور تعیین روش تخمین از آزمون F لیمر استفاده گردید و در صورت استفاده از روش پانل، می توان به یکی از دو صورت مدل اثرات ثابت و اثرات تصادفی انجام گیرد که به منظور تشخیص نوع مدل، از آزمون چاو و هاسمن استفاده گردید. همچنین در فصل چهارم هم خطی بین متغیرها مورد بررسی قرار گرفت و آمار توصیفی و ضرایب همبستگی مربوط به هر یک از متغیرها ارائه و تجزیه و تحلیل گردید. بر اساس نوع روش تخمین مشخص شده طی آزمون های F لیمر و چاو و هاسمن، مدل های پژوهش برآورد گردید و نتایج تخمین برای هر یک از مدل ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در ادامه استدلال هر یک از فرضیه های مطروحه پرداخته خواهد شد و نتایج بدست آمده از تجزیه و تحلیل فرضیه های پژوهش ارائه می گردد.

۲.۱۶. نتایج آزمون فرضیات

در این پژوهش نتایج حاصل از فرضیه پژوهش مبنی بر اینکه بین اجتناب مالیاتی و ساخت امپراتوری مدیریتی رابطه معناداری وجود دارد، مورد تأیید قرار گرفت. در واقع با افزایش اجتناب مالیاتی و ساخت امپراتوری مدیریتی تقویت می شود. بنابراین رفتار مدیریتی فرصت طلب به نظر می رسد در فعالیت های اجتناب از مالیات شرکت ها منعکس شود. این رفتار فرصت طلبانه در شرکت هایی با حاکمیت شرکتی ضعیف، نظارت خارجی ضعیف، قدرت مدیر عامل بیشتر و رفتار اخلاقی ضعیف بارزتر است. جای تعجب نیست، بازندگان نهایی این تمرینات امپراتوری سازی سهامداران هستند. یافته های مطالعه ما نشان می دهد که فعالیت های اجتناب از مالیات، با انگیزه تمایلات ساخت امپراتوری، ارزش شرکت را به طور قابل توجهی کاهش می دهد. بر اساس نتایج به دست آمده از تحقیق، اجتناب مالیاتی و افزایش سطح آن باعث افزایش گرایش به امپراتورسازی می شود. این مسئله نشان می دهد که شرکت هایی که در پی امپراتورسازی هستند با افزایش سطح اجتناب مالیاتی در پی آن هستند که از این طریق منابع لازم برای فعالیت های مورد نظر خود و سرمایه گذاری های متصور خود را فراهم آورند. محققان نظریه نمایندگی استدلال می کنند که مدیران انگیزه دارند تا از منابع شرکت برای ساختن امپراتوری های تجاری برای منافع خصوصی خود استفاده کنند، این منافع خصوصی می تواند دستیابی به پاداش بالاتر و ارضای تمایل شخصی برای موقعیت، قدرت و اعتبار باشد. در واقع این مطلب به این معناست که مدیرانی که در پی ساخت امپراتوری شرکتی هستند به جهت آنکه ریسک

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

بالایی را در سرمایه گذاری های خود متحمل می شوند و سرمایه گذاری های مختلفی را انجام می دهند نیاز به تامین مالی بالایی دارند. از این جهت علاوه بر همه شیوه های مرسوم، از صرفه جویی ناشی از اجتناب مالیاتی نیز در این زمینه استفاده خواهند کرد. نتایج پژوهش مشابه پژوهش های ی شکتائی و حداد (۱۴۰۲) و شمس و همکاران (۲۰۲۲) می باشد.

۱۷. پیشنهادهای کاربردی پژوهش

- به این ترتیب لازم است دینفعان بازار سرمایه در زمان سرمایه گذاری به رفتارهای اجتناب از مالیاتی مدیران توجه کنند تا ارزش شرکت به مرور زمان کاهش نیابد.
- به مالکان نهادی و سهامداران عمده شرکتها پیشنهاد می گردد که رفتارهای اجتناب از مالیات مدیران را با نظارت بیشتر زیر نظر بگیرند تا مانع از ساخت امپراتوری مدیران و رفتارهای فرصت طلبانه ایشان شوند.

منابع

- برزگر قدرت اله و مرضیه خلیلی. (۱۳۹۷). بررسی رابطه بین چرخه عمر شرکت و اجتناب مالیاتی با رویکرد مقایسه ای. فصلنامه چشم انداز حسابداری و مدیریت، دوره ۲، ش ۱۳، صص ۱۵۰ - ۱۶۷.
- خانی، عبدالله، ایمانی، کریم، ملایی، مهنار(۱۳۹۳)، اجتناب از مالیات، نحوه اندازه گیری و عوامل موثر بر آن، پژوهش حسابداری و حسابرسی، شماره. ۱۵ صص ۱۲۱ - ۱۴۲.
- حسین زاده، حسین (۱۳۹۹). بررسی تاثیر مسئولیت پذیری اجتماعی شرکت بر گرایش امپرتورسازی با توجه به نقش بیش اطمینانی مدیرعامل، پایان نامه کارشناسی ارشد، موسسه آموزش عالی سمنگان
- دیانتی دلمی، زهرا، شکراللهی، پریرسا. (۱۳۹۴). بررسی تأثیر نظام راهبری شرکتی بر اجتناب مالیاتی و ارزش و میزان نگهداشت وجه نقد، پژوهش های تجربی حسابداری، سال ۴، شماره ۱۵، صص ۳۹ - ۶۲.
- طالب نیا، قدرت اله، رج بذری، حسین و فاطمه دهقان. (۱۳۹۶). بررسی تأثیر چرخه عمر بر اجتناب مالیاتی شرکت ها. پژوهشنامه کسب وکار. س ۸، ش ۱۹، صص ۵۳ - ۶۸.
- نقایی، جواد. (۱۳۹۶). چرخه عمر و اجتناب مالیاتی. پایان نامه کارشناسی ارشد آشنگاه آزاد اسلامی واحد سبزوار.
- نویخت، یونس و نویخت، مریم. (۱۳۹۹). تاثیر اجتناب مالیاتی بر معیارهای حسابداری و ارزش شرکت، مطالعات تجربی حسابداری مالی، شماره ۶۸، صص ۹۷-

۱۱۹

Atwood, T., Lewellen, C., 2019. The complementarity between tax avoidance and manager diversion: Evidence from tax haven firms. *Contemp. Account. Res.* 36, 259-294.

Andrés Erosa a, and Beatriz González.(2019) . Taxation and the life cycle of firms *Journal of Monetary Economics* 105, 114-130.

Agrawal. K. K. (2007). "Corporate Tax Planning". Vol. 1. Sixth edition. 3-11.

Atwood, T.J., Lewellen, C., 2019. The complementarity between tax avoidance and manager diversion: evidence from tax haven firms. *Contemp. Account. Res.* 36 (1), 259-294.

Bose, S., Shams, s., & Gunasekarage, A. (2021). Does Corporate Tax Avoidance Promote Managerial Empire Building?, *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, <https://doi.org/10.1016/j.jcae.2021.100293>

Cloyd, C. B., Pratt, J., & Stock, T. (1996). The use of financial accounting choice to support aggressive tax positions: Public and private firms. *Journal of Accounting research*, 23-43.

Chen, K.-P., Chu, C.C., 2005. Internal control versus external manipulation: A model of corporate income tax evasion. *RAND J. Econ.*, 151-164.

Desai, M.A., Dharmapala, D., 2009. Corporate tax avoidance and firm value. *Rev. Econ. Stat.* 91 (3), 537-546.

Desai, M.A., Dyck, A., Zingales, L., 2007. Theft and taxes. *J. Finan. Econ.* 84, 591-623.

Dyregang, S. , Hanlon, M. , & Maydew, E. (2008). Long-run corporate tax avoidance. *The Accounting Review*, 83(1), 61-82.

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

MCII CONF 20

- Dickinson, V. (2011). Cash flow patterns as a proxy for firm life cycle. *The Accounting Review*, 86(6), 1969–1994.
- Dhaliwal, D. S., Gleason, C. A., & Mills, L. F. (2004). Last-chance earnings management: Using the tax expense to meet analysts' forecasts. *Contemporary Accounting Research*, 21(2), 431-459.
- Gul, F.A., Krishnamurti, C., Shams, S., Chowdhury, H., 2021. Corporate social responsibility, verconfident CEOs and empire building: Agency and stakeholder theoretic perspectives. *J. Bus. Res.* 111, 52-68.
- Hanlon, M., Heitzman, S., 2010. A review of tax research. *J. Acc. Econ.* 50 (2-3), 127–178.
- Hasan, M.M and Al-Hadi, A and Taylor, G and Richardson, G. (2016). Does a firm's life cycle explain its propensity to engage in corporate tax avoidance?. *European Accounting Review*, Forthcoming.
- Jensen, M.C., 1986. Agency costs of free cash flow, corporate finance, and takeovers. *Amer. Econ. Rev.* 76, 323–329.
- Jensen, M. C., & Meckling, W. H. (1976). Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure. *Journal of Financial Economics*, 3(4), 305–360.
- Mills, L. F., & Newberry, K. J. (2001). The influence of tax and nontax costs on book-tax reporting differences: Public and private firms. *Journal of the American Taxation Association*, 23(1), 1-19.
- Slemrod, J. 2004. The economics of corporate tax selfishness. *National Bureau of Economic Research (NBER)*.
- Wilson, R.J., 2009. An examination of corporate tax shelter participants. *Account. Rev.* 84, 969–999